

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2017.G.26, 23 november 2017

Bladluizen in wintergranen - Toestand 20-21 november 2017: Opnieuw toename, controle noodzakelijk!

Op 20 en 21 november werden door het LCG op verschillende locaties bladluistellingen uitgevoerd. Dit gebeurde in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Limburg.

21 waarnemingen in wintergerst, 17 waarnemingen in wintertarwe, 1 waarneming in triticale en 1 waarneming in spelt (zie tabellen op blz. 2 en 3).

In tegenstelling tot voorgaande week, bleek uit de tellingen van 20 en 21 november eerder opnieuw een toename van de bladluispopulatie. Globaal over de percelen welke vorige week en deze week werden geëvalueerd, bleek op 4 van de 22 percelen een vermindering van de druk, bleef op 6 van de 22 percelen de druk gelijk maar bleek op 12 van de 22 percelen een toegenomen aanwezigheid van bladluizen.

De situatie blijft zoals steeds sterk verschillend van perceel tot perceel.

Op de percelen wintergerst varieert de aantasting van 0,8% tot nog steeds 58,7% van de planten bezet met minstens één bladluis. Op 44% van de percelen wintergerst zonder insecticidebehandeling is meer dan 10% van de planten aangetast. Op 62% van de onbehandelde percelen is meer dan 5% van de planten bezet met bladluizen.

De toename is het duidelijkst in West-Vlaanderen. Ook in Oost-Vlaanderen en in Vlaams-Brabant werd op bepaalde percelen een verdere toename waargenomen, maar in West-Vlaanderen nam de druk toe op 4 van de 5 percelen.

Op een perceel wintergerst gezaaid op 16 oktober komt er nog steeds een zeer hoge bladluisdruk voor, namelijk te Bottelare (Oost-Vlaanderen) met maar liefst 58,7% planten bezet met bladluizen (stadium 3^e blad).

Bij een aantal andere percelen gezaaid rond half oktober is meer dan 5% van de planten bezet met bladluizen, namelijk te Huldenberg (Vlaams-Brabant, zaai 11 oktober, 3e-4e blad, met 8,5% bezette planten), Poperinge (West-Vlaanderen, zaai 12 oktober, 3e blad, 7% bezette planten) en Zuienkerke (kustregio, zaai 17 oktober, 2e blad, 5,8% bezette planten).

Op de percelen wintertarwe varieert de aantasting van 0% tot 29% van de planten bezet met minstens één bladluis. Op vier van de 17 onbehandelde percelen is meer dan 10% van de planten bezet met minstens één bladluis, en op één derde van de onbehandelde percelen is meer dan 5% van de planten bezet met bladluizen.

De toename van de bladluisdruk is minder uitgesproken dan in de wintergerst. In West-Vlaanderen bleef de bladluisdruk op de helft van de percelen status quo en werd op de helft van de percelen een toename waargenomen. Deze toename verschilt sterk van perceel tot perceel. Deze kan eerder gering zijn zoals te Poperinge (zaai 25 oktober) van 0,5% vorige week tot 2,3% deze week in stadium 2-3 blad. Deze kan echter ook veel belangrijker zijn zoals te Houtem (zaai 5 oktober) van 3,1% vorige week naar 11,7% deze week in stadium 5 blad-uitstoeling.

Net als in de wintergerst zijn er ook wintergerstpercelen met zaai rond half oktober die nog steeds een hoge bladluisdruk vertonen, zoals te Tielt-Winge in Vlaams-Brabant (zaai 19 oktober, 1^e-2^e blad, met 22% planten bezet met bladluizen). Het perceel te Geraardsbergen in Oost-Vlaanderen met zaai 12 oktober (3e blad) vertoont 7,6% planten met bladluizen.

De meer gure en regenachtige weersomstandigheden van de voorbije week hebben nauwelijks of geen effect gehad op de bladluisdruk.

Ook op vijf percelen wintergerst met Argento zaaizaadbehandeling werden waarnemingen uitgevoerd. Op één perceel (te Geraardsbergen) werd een zeer lichte toename vastgesteld en is slechts 1,6% van de planten bezet met minstens één bladluis (vorige week 0,2%). Op de overige percelen kwamen er deze week nagenoeg geen bladluizen voor.

WINTERGERST

WINTERGERST: percelen zonder insecticidebehandeling (geen specifieke zaaizaadbehandeling en geen gewasbescherming)

Waarnemingsplaats	Zaai-datum	20-21 november			13-14 november	6-7 november	30-31 oktober	23-24 oktober	16-17 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings-stadium wintergerst	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	
Limburg										
Kerkom-bij-Sint-Truiden	30/sep	uitstoeling	20,0%	2	34,0%	47,0%	57,0%	63,1%	51,9%	niet beschut, grenzend aan plantages
Koninksem-1	13/okt	uitstoeling	0,8%	1	-	4,0%	7,5%	0,5%	-	niet beschut, grenzend aan cichorei
Koninksem-2	12/okt	uitstoeling	1,5%	1	-	2,8%	5,8%	1,0%	-	niet beschut, grenzend aan suikerbieten
Koninksem-3	11/okt		-		-	2,8%	6,3%	-	-	onbeschut
Sint-Lambrechts Herk-1	14/okt	4 ^e -5 ^e blad	2,8%	1	-	8,3%	9,0%	0,8%	-	beschut langs houtkant
Sint-Lambrechts Herk-2	14/okt	4 ^e -5 ^e blad	3,5%	1	-	5,5%	6,5%	0,8%	-	beschut langs houtkant en grenzend aan maïs
Sint-Lambrechts Herk-3	14/okt	4 ^e -5 ^e blad	1,0%	1	-	4,0%	7,8%	0,3%	-	beschut langs houtkant en grenzend aan gras
Vlaams-Brabant										
Huldenberg	11/okt	3 ^e -4 ^e blad	8,5%	1	6,5%	4,3%	11,1%	5,3%	-	deels beschut
Tielt-Winge	27/sep	uitstoeling	28,0%	2	38,0%	28,0%	56,5%	60,0%	54,0%	grenzend aan maïs, wintergranen, gras en bos
Tienen	9/okt	uitstoeling	3,8%	1	8,0%	-	17,0%	9,5%	11,5%	deels beschut, langs gras en vanggewas
Oost-Vlaanderen										
Bottelare	16/okt	3 ^e blad	58,7%	1	58,7%	-	34,0%	-	-	onbeschut langs maïs
Geraardsbergen	12/okt	3 ^e -4 ^e blad	11,4%	1	8,3%	16,5%	19,2%	6,3%	-	deels beschut
West-Vlaanderen										
Helkijn	12/sep	uitstoeling	31,9%	4	26,0%	29,2%	31,9%	36,2%	27,7%	naast maïstoppel
Zwevegem	6/okt	uitstoeling	17,0%	2	14,5%	34,5%	45,8%	45,0%	19,3%	onbeschut langs maïs
Poperinge	12/okt	3 ^e blad	7,0%	1	4,5%	18,3%	12,0%	-	-	onbeschut, langs maïstoppel & suikerbieten
Brielen		uitstoeling	15,3%	1	12,8%	30,5%	41,8%	9,5%	5,8%	grenzend aan bos
Regio kust										
Zuikerkerke	17/okt	2 ^e blad	5,8%	1	1,8%	2,9%	-	-	-	onbeschut

"-" = geen telling uitgevoerd

WINTERTARWE

WINTERTARWE: percelen zonder insecticidebehandeling (geen specifieke zaaizaadbehandeling en geen gewasbescherming)

Waarnemingsplaats	Zaai-datum	20-21 november			13-14 november	6-7 november	30-31 oktober	23-24 oktober	16-17 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings-stadium wintertarwe	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	
Limburg										
Jeuk	2/nov	opkomst-1 ^e blad	0,0%	0	-	-	-	-	-	onbeschat langs wintertarwe
Gingelom	16/okt	-	-	-	0,6%	0%	0,4%	-	-	deels beschat langs bos, plantage, vanggewas
Rukkelingen-Loon	17/okt	2 ^e -3 ^e blad	2,8%	1-5	-	2,0%	0,8%	-	-	onbeschat langs gras en vanggewas
Veulen	19/okt	2 ^e -3 ^e blad	4,0%	1-2	-	1,8%	0,5%	-	-	onbeschat, deels langs houtkant
Vlaams-Brabant										
Tielt-Winge	19/okt	1 ^e -2 ^e blad	22,5%	1	29,0%	39,0%	-	-	-	onbeschat langs gras en wintergraan
Tienen	25/10	1 ^e blad	0,0%	0	0,3%	-	-	-	-	onbeschat langs gras, vanggewas, wintergerst
Webbekom	14/okt	-	-	-	-	0,5%	0,2%	-	-	deels beschat langs maïs en vanggewas
Oost-Vlaanderen										
Bottelare	26/okt	1 ^e blad	2,0%	1	-	-	-	-	-	beschat langs gras en vanggewas
Geraardsbergen	12/okt	3 ^e blad	7,6%	1	5,8%	10,9%	5,3%	0,4%	-	deels onbeschat
Landskouter	12/okt	-	-	-	46,0%	-	-	-	-	onbeschat, langs gras
West-Vlaanderen										
Helkijn	7/okt	uitstoeling	17,0%	2	10,9%	18,2%	-	16,3%	4,3%	naast maïs en bos
Otegem	3/okt	uitstoeling	29,1%	2	30,2%	-	32,6%	45,8%	24,2%	niet beschat, naast suikerbieten
Zwevegem	18/okt	2 ^e -3 ^e blad	0,0%	0	0,0%	13,2%	3,9%	-	-	deels beschat
Poperinge-1	25/okt	2 ^e -3 ^e blad	2,3%	1	0,5%	0,8%	-	-	-	onbeschat langs gras
Poperinge-2		1 ^e blad	0,3%	1	-	-	-	-	-	
Reningelst	16/okt	-	-	-	-	-	2,0%	-	-	onbeschat langs vanggewas
Lo	18/okt	3 ^e blad	1,3%	1	0,8%	2,0%	3,5%	-	-	onbeschat langs gras en vanggewas
Regio kust										
Koksijde	25/okt	1 ^e blad	0,0%	0	-	-	-	-	-	deels beschat
Houtem	5/okt	uitstoeling	11,7%	2	3,1%	18,8%	-	15,2%	-	onbeschat
Gistel	5/okt	5 ^e blad	9,4%	2	6,7%	10,2%	16,5%	16,7%	-	onbeschat naast gras en vanggewas
Zuienkerke	6/okt	uitstoeling	0,9%	1	0,0%	1,5%	11,6%	14,0%	-	onbeschat
Zuienkerke (spelt)	17/okt	1 ^e -2 ^e blad	0%	0	-	-	-	-	-	onbeschat
Leffinge (triticale)	5/okt	uitstoeling	2,3%	1	1,3%	4,4%	-	6,5%	-	onbeschat

"-" = geen telling uitgevoerd

**1. Percelen wintergranen zonder zaaizaadbehandeling tegen bladluizen
+ Percelen wintergerst zonder tolerante rassen ten aanzien van het dwergvergelingsvirus**

In functie van de al dan niet toenemende slechtere veldomstandigheden is het noodzakelijk de bladluisdruk op perceelsniveau te evalueren. Gezien de toename die werd vastgesteld op het merendeel van de waarnemingspercelen kunnen onbeschermde percelen zeker niet de winter ingaan zonder een controle en eventuele behandeling of herbehandeling. **Deze controle is zeker dit najaar absoluut noodzakelijk.** De volgende 3 dagen wordt het terug zachter met zeer zachte nachten, en nog gunstig voor de bladluizen. Vanaf zondag wordt het gevoelig kouder met maxima rond 5 °C.

De **behandelingsdrempel op het einde van de vluchten bij het ingaan van de winter** ligt veel lager dan in de herfst, namelijk vanaf het moment dat 1% van de planten bezet is met virusdragende bladluizen, m.a.w. 1 plant op 100 planten bezet met minstens één virusdragende bladluis. (Bron: Livre Blanc "Céréales – septembre 2014"). Een "winter" impliceert een winter met voldoende winterse weersomstandigheden.

Op het einde van de winter wordt een bladluisbehandeling aanbevolen vanaf het ogenblik dat er levende bladluizen aanwezig zijn, ongeacht het aantal (Bron: Livre Blanc "Céréales" – septembre 2014).

Percelen wintergranen waar reeds een gewasbespuiting met een insecticide werd uitgevoerd

Op deze percelen dient de bladluisdruk opnieuw opgevolgd wanneer de werkingsduur van de insecticidebespuiting naar zijn einde loopt. De toegelaten middelen zijn niet systemisch en bieden geen bescherming aan de nieuwe blaadjes gevormd na de behandeling, deze percelen kunnen opnieuw aangetast worden door bladluizen.

2. Rassen wintergerst tolerant ten aanzien van het dwergvergelingsvirus

De rassen wintergerst die tolerant zijn ten aanzien van het dwergvergelingsvirus (Rafaela, Domino, ...) moeten niet met een insecticide behandeld worden, zelfs al worden er bladluizen waargenomen (Mededeling: Clovis Matton, Jorion/Philip Seeds en CADCO-Actualité-Céréales 14 novembre 2017).

3. Percelen wintergranen met specifieke zaaizaadbehandeling tegen bladluizen

Op percelen behandeld met Argento dient momenteel geen gewasbehandeling uitgevoerd te worden met een insecticide ter bestrijding van bladluizen (mededeling Bayer CropScience).

Info omtrent "[Bladluizen, overdragers van het dwergvergelingsvirus tijdens de herfst en het vroege voorjaar in wintergranen](#)" is raadpleegbaar op de LCG-website (www.lcg.be).

VOLGEND BERICHT: Dit bericht is het laatste voor wat de bladluisdruk betreft in wintergranen dit najaar 2017. Indien verder een belangrijke evolutie waar te nemen is omtrent de bladluisdruk dit najaar, zal deze weliswaar bericht worden. Indien geen bijkomend bericht, is de volgende berichtgeving omtrent de toestand van de bladluisdruk voorzien in het voorjaar 2018.

De LCG-Graanberichten worden per mail en per post verstuurd op datum van het bericht en kunnen tevens geraadpleegd worden op de LCG-website (www.lcg.be) vanaf deze datum.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Team Voorlichting

De LCG-waarschuwingsberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumbeke-Beitem
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep toegepaste biowetenschappen, te Gent
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren
- het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge
- het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas
- het Proefcentrum Herent, provincie Vlaams-Brabant, te Herent